Valiokunnan mietintö VaVM 35/2018 vp– HE 306/2018 vp

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain 9 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain 9 §:n muuttamisesta (HE 306/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Jaana Mikkola, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Jyrki Orpana, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo, Verohallinto
- verojohtaja Anita Isomaa-Myllymäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- verolakimies Lauri Luukkonen, Finanssiala ry
- johtaja Ann-Mari Kemell, Keskuskauppakamari
- toimitusjohtaja Pia Santavirta, Pääomasijoittajat ry
- asianajaja Ossi Haapaniemi, Suomen Veroasiantuntijat ry
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Suomen Pörssisäätiö
- professori Pekka Nykänen, Tampereen yliopisto
- apulaisprofessori Tomi Viitala, Aalto-yliopisto

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:
- Suomen Yrittäjät ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- Finnwatch ry
- Suomen Asianajajaliitto
- OP Ryhmä

Valmis
5.0

Valiokunnan mietintö VaVM 35/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rajoitetusti verovelvollisen suomalaiseen kommandiittiyhtiömuotoiseen pääomarahastoon tekemän sijoituksen verokohtelua siten, että sijoituksen voisi tehdä myös rahastojen rahaston kautta ja sijoitus asetettaisiin verotuksellisesti samaan asemaan kuin suoraan suomalaiseen kohdeyritykseen tehty sijoitus. Ehdotuksen mukaan ulkomaiseen pääomasijoittajaan olisi sovellettava kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että rahastojen rahaston olisi oltava rekisteröity sellaisella lainkäyttöalueella tai perustettu sellaisen lainkäyttöalueen lainsäädännön mukaisesti, jonka kanssa on sovittu viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta veroasioissa. Lisäksi tuloverolain sääntelyyn ehdotetaan lisättäväksi vaatimus siitä, että pääomasijoitustoimintaa harjoittava kommandiittiyhtiö on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu vaihtoehtorahasto.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2019. Lakia sovellettaisiin pääasiallisesti ensimmäisen kerran verovuodelta 2019 toimitettavassa verotuksessa. Ennen lain voimaantuloa rekisteröityjen pääomasijoitustoimintaa harjoittavien kommandiittiyhtiöiden sijoittajien osalta vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain soveltumista koskevaa vaatimusta sovellettaisiin kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esitys koskee pääomasijoitustoimintaa harjoittavien ns. rahastojen rahastojen ulkomaisia sijoittajia ja niiden verokohtelua. Tarkoitus on saattaa myös tällaisten moniportaisten rakenteiden kautta tehtävät sijoitukset verotuksellisesti samaan asemaan vastaavien suorien sijoitusten kanssa. Tämä oli johtoajatuksena jo vuonna 2005, jolloin tuloverolain 9 §:ään lisättiin ulkomaisia sijoittajia koskeva 5 momentti. Säännöstä on tulkittu kuitenkin oikeuskäytännössä sanamuodon mukaisesti suppeasti, mikä on rajoittanut moniportaisten rahastorakenteiden kautta Suomeen suuntautuvien sijoitusten tekoa. — Esitys korjaa tämän epäkohdan.

Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja hyvin perusteltuna. Se selkeyttää oikeustilaa tarkoitetuin tavoin ja parantaa merkittävällä tavalla Suomen asemaa sijoitusten kohdevaltiona. Se tukee myös pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteita ja on linjassa eri sijoitusmuotojen verokohtelua tarkastelleen työryhmän[1] suositusten kanssa.

Ehdotetut muutokset tulisi myös saattaa voimaan mahdollisimman nopeasti. Rahastojen rahastot ovat kansainvälisesti merkittäviä sijoittajia, ja niiden osuus pääomarahastojen kansainvälisessä varainhankinnassa on kasvanut. Muutokset voivat parantaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusta. Lisäksi komissio on julkistanut keväällä 2018 ns. *VentureEU-hankkeen*[2], johon

1 Eri sijoitusmuotojen verokohtelu, Työryhmäraportti, Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018
2 Pan-European Venture Capital Fund-of-Funds -ohjelma, 10.4.2018

sisältyvät kuusi rahastojen rahastoa saavat EU:n tukea sijoittamiseen Euroopan riskipääomamarkkinoilla. Tavoitteena on kerätä tätä kautta yli 2 miljardia euroa julkisia ja yksityisiä sijoituksia. Lainmuutos avaa suomalaisille toimijoille mahdollisuuden päästä osallisiksi myös näistä sijoituksista.

Valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään niihin soveltamisedellytyksiin, jotka ulkomaisen rahaston tai sellaiseen sijoittavan tulee täyttää. Tämä koskee myös rahastolta edellytettyä yhtymämuotoa, vaikka käsitettä on toivottu laajennettavaksi myös muihin läpivirtausyksiköihin. Valiokunta ei puolla kuitenkaan muutosta, koska läpivirtausyksikön käsite on muodostunut oikeuskäytännössä tapauskohtaisten ratkaisujen perusteella. Se ei olisi siten riittävän tarkkarajainen ilman eri määrittelyä. Valiokunta toteaa lisäksi, että laissa ei edellytetä, että yhtymän tulisi rinnastua kotimaiseen kommandiittiyhtiöön. Riittävää on, että kysymys on yhtymästä, jota ei veroteta omista tuloistaan vaan jonka tulot jaetaan verotettaviksi osakkaiden tulona.

Esitys on perusteltu myös siltä osin kuin siinä edellytetään, että pääomasijoitustoimintaa harjoittavan kotimaisen kommandiittiyhtiön tulee olla lainkohdassa määritelty vaihtoehtorahasto. Käytännössä näin on jo nyt pääosin. Säännös turvaa kuitenkin asianmukaisen seurannan ja valvonnan. Muutokselle varattu viiden vuoden siirtymäaika on sekin riittävä, jotta rahastot voivat mukauttaa tarvittaessa toimintansa uusiin vaatimuksiin.

Esityksen tarkoituksena on siis luoda edellytyksiä uudentyyppisille sijoituksille Suomessa. Koska moniportaisten rahastorakenteiden kautta tehtyjä sijoituksia ei ole toistaiseksi tehty käytännössä, muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia verotuottoihin. Kysymys on muutoinkin neutraalin verokohtelun tavoittelusta, jolloin tuoton verokohtelu on sama kuin se olisi vastaavasti suorassa sijoituksessa. Valiokunta huomauttaa lisäksi siitä, että arvio koskee vain staattista muutosta. Esityksellä voi kuitenkin olla huomattava myönteinen vaikutus mm. kohdeyhtiöiden liikevaihdon ja työntekijämäärän kasvuun.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 306/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

Helsingissä 15.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk

jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Mats Nylund r
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Maria Tolppanen sd
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
varajäsen Emma Kari vihr
varajäsen Eero Reijonen kesk
varajäsen Juhana Vartiainen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen